

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

114. Meddelelse. April 1929.

2. ændrede Oplag. (1. Oplag December 1924).

B. Vejledninger.

Frøblandinger til Græsmark.

Ifølge Forsøg ved Statens Forsøgsstationer opnaas det højeste Udbytte af Græsmarken i Reglen ved at anvende lidet sammensatte Frøblandinger, og under gunstige Forhold i kortvarigt Græsleje vil Udsæd af Bælgplanter alene undertiden give bedst Resultat. Men da Bælgplanterne i deres Udvikling er mere afhængige af Vejrforholdene og Græsmarkens Behandling og Benyttelse og mere udsatte for Sygdomsangreb end Græsserne, opnaar man gennemgaaende større Sikkerhed i Udbyttet ved at dyrke Bælgplanter i Blanding med de til Formaålet egnede Græsser.

Ved Sammensætning af Frøblandingerne maa der tages Hensyn til Græslejets Varighed, til Jordbundsforholdene og til Græsmarkens Benyttelse, — om Hovedbenyttelsen skal være Afgræsning eller Høslæt. Af afgørende Betydning for et godt Udbytte er det, at der vælges de Bælgplanter, der trives bedst under de stedlige Forhold og som passer til den Brug, der skal gøres af Marken.

Til 1—2-aarige Græsmarker er Rødkløveren den bedste Bælgplante, men da den angribes af Kløveraal, maa den ikke komme oftere i Sædskiftet end hvert 8—9 Aar. Indfinder »Kløvertræthed« sig alligevel, maa Rødkløveren erstattes med Rundbælg eller Sneglebælg i 1-aarige Marker og med Lucerne eller Kællingetand i 2—3-aarige Marker.

I 2—3-aarige Marker til Afgræsning bør sammen med Rødkløveren saas noget Hvidkløver i Blandingen.

Jo længere Marken skal ligge, desto flere varige Græsarter bør der indgaa i Blandingen.

Til varige Græsmarker til stadig Afgræsning, der særlig bør anlægges paa muldrig, ikke for tør Jord og paa lave Arealer, sammensættes Blandingen af Hvidkløver og varige Græsser. Paa Enge til Høslæt er Bevaring af en Bælgplantebestand kun mulig ved tidlig Slæt, der ogsaa giver den bedste Høkvalitet.

Angaaende de enkelte Græsmarksplanter skal anføres:

Tidlig Rødkløver kommer tidlig frem om Foraaret, giver tidlig Græsning og er tidlig tjenlig til Slæt — i fuld Blomst omkring 18.—24. Juni. Den vokser hurtigt igen og giver en

tidlig og stor 2. Slæt. I Blanding med Græsser giver den en fortrinlig 1. Aars Mark men i Reglen kun lidt i 2. Aars Mark.

Sildig Rødkløver kommer senere frem om Foraaret og er i Reglen først i fuld Blomst omkring 5.—10. Juli. Den giver en stor, sildig Høslæt, men yder i Reglen kun en lille Eftergrøde. Den holder sig bedre i 2. Aar end tidlig Rødkløver, men egner sig mindre godt til Afgræsning.

Alsikekløver trives fortrinlig paa lave og muldrige Arealer og taaler bedre kold og fugtig Bund end Rødkløver. I Forsøg paa høj, sund Agermark har den givet ca. 35 pCt. mindre Afgrøde end sildig Rødkløver, med hvilken den, ogsaa i Henseende til Varighed, nærmest maa sammenlignes.

Kællingetand er mere haardfør mod Sommertørke end Rødkløver. Den skyder sent frem om Foraaret og staar tilbage for Rødkløveren i Udbytte ved 1. Slæt, men den giver kraftigere Genvækst og holder sig bedre end Rødkløveren i 2. og 3. Aars Mark. Hvor Jorden er »kløvertræt«, vil Kællingetand i Almindelighed bedst kunne erstatte Rødkløveren.

Lucerne lykkes bedst paa varm, sund, kraftig Lermuld, men kan ogsaa give gode Afgrøder selv paa let Sandmuld med Sandunderlag. Under Forhold, hvor Lucernen er sikker, kan denne benyttes som Afløser af Rødkløveren i Frøblanding til fleraarige Marker. Den giver mindre end Rødkløver i 1. Brugsaar, men betydelig større Udbytte i 2. og 3. Brugsaar. Paa kalkfattige Jorder trives Lucernen i Reglen ikke, før der er merglet eller kalket.

Rundbælg egner sig bedst til etaarigt Udlæg paa lettere Jord, og kan selv paa mager og kalkfattig Jord give en god sildig 1. Slæt. Den giver ingen Efterslæt.

Humble-Sneglebælg, der trives omtrent under samme Forhold som Lucerne, giver en tidlig 1. Slæt, men kun ringe Genvækst og kommer sjældent igen i 2. Brugsaar. Den er meget følsom over for Kalkmangel.

Hvidkløver giver kun et lille Bidrag til Høslæt, hvorimod den ved Afgræsning af varig Græsgang giver store Afgrøder. Kun dansk Hvidkløver (Morsø og Strynø) bør benyttes.

Alm. Rajgræs giver i Kløverblanding en rigelig og god Afgrøde, særlig i 1. Slæt. Det er mere varigt og haardført end Ital. Rajgræs. Ved Afgræsning er det meget varigt.

Ital. Rajgræs er et af vore tidligste Græsser. I Blanding med tidlig Rødkløver giver det paa frugtbar Jord i enaarig Mark en stor haade 1. og 2. Slæt. I 2. Aar er det uden Betydning. Det trives kun daarligt paa den lette Jord. Haarde Vintre og sildig Nattefrost hæmmer Væksten meget.

Ager-Hejre giver i enaarige Marker en stor sildig Høslæt men ringe Genvækst.

Hundegræs er et varigt Græs, der først giver fuldt Udbytte i

2. Aar. Det skyder tidligt om Foraaret og vokser hurtigt igen efter Slæt.

Draphavre er paa Agermark til Høslæt et af de rigest ydende varige Græsser. Den trives kun daarligt paa kold og kalkfattig Jord. I Blanding generer den Kløveren mindre og giver større Udbytte i 1. Aar og bedre Genvækst end Hundegræs. Men den taaler daarligere Færdsel af Kreaturer og fortrænges derfor i 3. Aars Marker. Saaningen volder nogen Vanskelighed.

Timothe er et sildigt, ret varigt Græs, der trives paa al Slags Bund. I Blanding med sildig Rødkløver eller Alsikekløver giver det i 2-aarigt Græsleje en stor, nærmest sildig Høslæt men ringe Genvækst.

Eng-Svingel er et varigt Græs, der paa lav, muldrig Bund kan give store, gode Afrøder; paa høj Agermark er Udbyttet ringe.

Eng-Rævehale er et varigt Græs paa Høslætarealer. Det trives godt paa lav Jord med gode Fugtighedsforhold, skyder tidligt om Foraaret og er haardført mod Vinterkulde.

Eng-Rapgræs er et varigt Græs, der vokser i smaa bladrigge Tuer og breder sig ved underjordiske Udløbere i Lighed med Kvik. Det kan give et tæt Bundgræs baade paa lave Arealer og paa almindelig, ikke for tør Agermark. Ifølge hele sin Karakter egner det sig bedst for Græsgang og bør ikke savnes ved Udlæg af varige Græsgange, men bør aldrig benyttes i kortvarigt Græsleje, da det er vanskeligt at udrydde.

Danske Stammer af Bælgplanter og Græsser er i Reglen sikrere, mere varige og giver større Udbytte end udenlandske og bør derfor foretrakkes.

Som Vejledning ved Sæmmensætning af Frøblandinger for forskellige Jordbunds- og Driftsforhold kan omstaaende Tabel tjene. De anførte Udsædsmængder er beregnede efter godt, spiredygtigt Frø, saet i Dæksæd og under gunstige Spiringsforhold. Er Spiringsforholdene mindre gode, bør Udsædsmængden øges forholdsvis.

Forsøg har vist, at Radsaaning af Udlægsfrøet gennemgaaende giver sikrere Spiring end Bredsaaning.

Blandingerne er sammensatte under Hensyn til den i Tabellen angivne Hovedbenyttelse af Marken, idet, der regnes med, at Høslætsarealerne paa Agermark oftest kun afhugges i 1. Slæt og derefter afgræsses.

Nærmere Oplysninger findes i Beretningerne fra Statens Forsøgsvirksomhed:

Forsøg med forskellige Blandinger: 31., 51., 100., 110., 122. og 149. Beretning. Forsøg vedrørende Avlssted og Stamme: 48., 62., 64., 70., 95., 122., 126. og 185. Beretning.

Beretningerne findes i Tidsskrift for Planteavl, der kan bestilles gennem enhver Boghandel for 10 Kr. pr. Bind. (ca. 800 Sider). Særtryk af Beretningerne faas enkeltvis i Boghandelen til billig Pris.

Forslag til Frøblandinger.

Græsmarkens Hovedbenyttelse og Jordbundsforhold.	I alt pr. ha kg																		
	Tidlig Rødkløver	Sildig Rødkløver	Alsikekløver	Hvidkløver	Rundbælg	Sneglebælg	Kællingetand	Lucerne	Alm. Rajgræs	Ital. Rajgræs	Draophavre	Hundegræs	Timothe	Eng-Svingel	Eng-Rapgræs	Eng-Rævehale	Alm. Rapgræs	Stortoppet Rapgræs	Ager-Hejre
a. 1-aarigt Udlæg.																			
1. Høslæt og Græsning, sund Jord	22	10	5	—	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. — kold, fugtig Jord	21	—	15	—	—	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
3. — kalkrig, kløvertræt Jord	20	—	—	—	—	12	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. — let, kalkfattig Jord	24	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
b. 2—3-aarigt Udlæg.																			
1. Græsning, sund Jord	27	8	—	—	3	—	—	—	8	4	—	2	2	—	—	—	—	—	—
2. — kold, fugtig Jord	26	—	5	2	3	—	—	—	10	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—
3. Høslæt, sund Jord	29	4	8	—	1	—	—	—	4	4	4	2	2	—	—	—	—	—	—
4. — kold, fugtig Jord	22	—	15	—	1	—	—	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
5. — kløvertræt Jord	28	—	—	—	—	—	12	—	4	4	4	2	2	—	—	—	—	—	—
6. — kalkrig Jord	28	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
c. Varigt Græs.																			
1. Græsning, god Græsningsjord	30	—	—	—	5	—	—	—	12	—	—	—	4	4	5	—	—	—	—
2. — lidt tørre Vækstkaar	31	—	—	—	5	—	—	—	14	—	—	4	4	—	4	—	—	—	—
3. — Eng og Mose	30	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	3	6	8	—	—	—	—
4. Høslæt, Eng og Mose, god Kultur	32	—	2	2	2	—	—	—	4	—	—	—	4	8	2	4	2	2	2
5. — — — — — vaad og kold Bund	31	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	4	8	2	8	2	2	2